

СНН

СРПСКАЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 23. март 2006.

Нова серија, г. XVI, бр. 12

Сусрет дечјих драмских радионица у Десци

Фото: ПРЕДРАГ МАНДИЋ

Учимо од наше деце!

Мањинска конференција у Баји

Искуства у преузимању мањинских установа

У организацији Уреда за националне и етничке мањине при Влади Републике Мађарске, у Баји је 11. и 12. марта одржан састајак на тему „Искуства на пољу преузимања и формирања мањинских установа у надлежности мањинских самоуправа“.

Приликом дводневног скупа, одржаног у Немачком образовном центру, размотрен је период између 2003. и 2006. године када су земаљске мањинске самоуправе у своју надлежност преузеле 34 образовне и културне установе за шта је из централног буџета издвојено 1,7 милијарде форинти.

Ваља рећи да је српској заједници у Мађарској, у поменутом временском интервалу, обезбеђено 87.000.000 форинти, сума која у укупном „заједничком шеширу народности“ представља 5,41%. О употреби средстава намењених земаљској српској самоуправи говорила је др Милица Павлов, председница Самоуправе Срба у Мађарској која је представнике мањина, учеснике конференције, упознала са процесима изградње регионалних центара српске мањине, пре свега у Баји и Печују, а информисала их је и о откупу просторија Српског демократског савеза у Будимпешти, у Улици Нађмезе под бројем 49. Савезова зграда је прва некретнина у власништву целе српске заједнице у Мађарској која пружа могућности још успешнијег деловања, између осталог, и Културног и документационог центра Срба у Мађарској, захваљујући којем је дошло до реализације бројних пројеката и планова.

На конференцији, којој су присуствовали и руководиоци разних мањинских културних и образовних установа, истакнуте су и све потешкоће са којима су се народности суочавале приликом преузимања институција у сопствено власништво – првенствено, наглашена је невољна спорост и неразумевање билатералних апарата.

На срећу, планови су остварени, реализовани, а оно што тренутно

забрињава стране јесте чињеница да је за ову годину за преузимање у власништво установа и њихово издржавање и функционисање остало свега 108 милиона форинти. То је потврдио и сам потпредседник Уреда за националне и етничке мањине у Мађарској, господин Ђура Поповић који је истакао да је приликом сваке године за ове циљеве било издвојено 330-440 милиона форинти, што значи да је на крају крајева дошло до расподеле 1,7 милијарде форинти. Ова ставка, иначе, обухвата трошкове инвестиција и функционисања, а за преосталих 108 милиона форинти на адресу Уреда за националне и етничке мањине пристигло је заиста много пријава.

У сваком случају, циљ конференције био је да власници, руководиоци мањинских установа, шефови економата и председници земаљских мањинских самоуправа, заједнички размотре токове процеса преузимања и формирања мањинских институција и да размене искуства правних аспеката који су се тicali преузимања народносних установа. Ту се надовезао и преглед положаја садашњег функционисања већ наведених мањинских институција. Дакле, дошло је до претреса целог процеса, а учесници, пре свега представници народности, били су задовољни многобројним излагањима која су се првенствено бавила правним аспектима мањинског институционалног процеса, финансијским оквирима функционисања појединих народносних установа, а веома корисном оценили су и делатност секција. Наиме, организатори су се побринули да се о разним проблемима подробније говори у оквиру рада секција за образовање, културу, медије и економију.

Како је на крају конференције речено, бајски скуп, први ове врсте, представља новину и прекретницу у народносној сфери, па је пожељно да се и убудуће одржавају слични форуми на којима би дошло до размењивања искустава у разним областима мањинског живота.

Предраг Мандић

Др Милица Павлов говори о употреби средстава намењених ССМ

Међународни скуп о народностима

Мањински закон супротан међународном праву

Под називом „Међусобна комуникација мањина“, у организацији месног Мањинског цивилног форума „Мост за Европу“, у Печују је 11. марта одржана једнодневна међународна мањинска конференција.

На скупу који је приређен у свечаној сали Скупштине Жупаније Барање, поред представника мањина из већ поменутих жупаније, учествовали су и представници мађарских цивилних организација из Трансилваније, Војводине и Украјине. Након поздравних речи др Ференца Кекеша, председника Жупаније Барање, одржана су разна предавања, с посебним освртом на индивидуална и колективна права националних и етничких мањина у Мађарској.

Присутнима се најпре обратио др Ивица Ђурук, социолог, предавач Печушког универзитета, који је након приказа историјата доношења законских одредаба у вези са мањинама у Мађарској, оштро критиковао модификовани Мањински закон. Наиме, према његовом мишљењу, закон у таквој својој форми, са усвојеним новинама, крши права народности и супротан је међународним стандардима који се примењују и поштују широм света. „Мањинама су, након тих промјена прошле године, нека од тих стечених права одузета. Ради примјера, мањине морају то радити, што нити један припадник већинског народа не мора. То је питање такозване фамозне регистрације. Ми од сада ако желимо изаћи на локалне изборе, морамо се претходно, пола године раније регистrirати – ако то заборавимо, онда нити можемо изаћи на изборе, нити можемо бити бирани. Питам ја: зашто то осим нас, осим мањинаца, нико други не мора?! То је једно, а оно што је важније од тога јесте да то иде насупрот законима који су важећи закони у Европској унији и у Уједињеним нацијама. Република Мађарска је потписала те законе, зашто онда идемо насупрот тим законима? Који је разлог да унаточ томе што су потписане те повеље, Мађари поново морају кршити те законе?!“ – нагласио је огорчено др Ивица Ђурук, један од предавача конференције, који је подсетио да у Мађарској још увек није решено питање парламентарног заступништва мањина, док су околне земље тај проблем већ одавно решиле.

У осталим излагањима широк простор је обезбеђен питању дис-

Ференц Кекеш отвара скуп

криминације Рома, значају јачања идентитета, а др Иштван Тот, музеолог, уједно председник Народносног савеза у Сегедину, аудиторiju је представио историјат, културно наслеђе мањина у Сегедину и околини – тим поводом он се позабавио и питањем будућношћу народности које живе у поменутом региону.

Занимљиво је било предавање др Бенедека Андраша Штумфа, историчара културе који је пажњу посветио губљењу идентитета, језика и асимилационим процесима мањина, пре свега у Украјини, али зато је повукао паралелу са сличним токовима у Мађарској. Он је на крају свог реферата нагласио да је куцноу час да Европа најзад схвати значај битисања мањина, постојања шаролике народносне културе, а и обрнуто је важно да мањине разумеју Европу: све то значи да ваља заједнички пронаћи идеално решење за мањине у Европи и за стари континент у кругу народности.

Решења су, након окончања пленарног дела конференције, тражена и у оквиру заседања секција... Размотрене су теме попут положаја мањинског школства, историјата мањина и културног наслеђа, индивидуалних и колективних права итд. На крају конференције сумирани су утисци и предлози од којих ће најважнији бити предочени посланицима Европске уније, наиме, делегација народности предвођена са Давидом Адамовом, председником Мањинског цивилног форума „Мост за Европу“ 5.априла бориће у Стразбуру где ће том приликом поднети пакет иницијатива: ради се о предлогу да се мањинска колективна права уграде и у Устав Европске уније, да се посебна средства обезбеде за културно наслеђе народности те да у Европском парламенту проради посебан Мањински одбор!

П. М.

Председништво ССМ

Конкретније о задацима у овој години

На седници председништва Самоуправе Срба у Мађарској, одржаној 14. марта присутни су разматрали предлог плана рада за 2006. извештај о раду у 2005. поднет од стране Одбора за школство и Одбора за културу, концепцију издавачке делатности, а у тачки „разно“ – услове изборне процедуре за мањинске представнике и могућности коришћења просторија у Улици Нађмезе.

Што се тиче прве тачке дневног реда, према речима председнице ССМ, Милице Павлов, присутни су без веће дискусије прихватили предлог активности у наредном периоду. У њему је предвиђено низ традиционалних манифестација, али и неке друге, чије ће остваривање углавном зависити од расположивих материјалних средстава. У оквиру тог дела састанка било је речи о предлозима планова рада Одбора за школство и Одбора за културу, који су већином гласова такође подржани.

Председници скупштинских одбора, Јованка Ластих (школство) и Кристифор Брцан (култура), у наредној тачки поднели су извештаје о прошлогодишњем раду, а затим је било речи о концепцији издавачке делатности Самоуправе Срба у Мађарској. Уводно излагање на ову тему поднела је председница ССМ, Милица Павлов, док је члан

председништва, Милан Степанов изнео предлог могућих праваца у којима би ово поље делатности земаљске самоуправе могло да се развија. С обзиром на актуелне измене у процедури штампања мањинских убеника, председница Одбора за школство, Јованка Ластих предложила је да се у програм издавачке делатности ССМ, уврсте и школске књиге. О свему овоме, како је договорено, расправљаће се на првој, наредној Скупштини ССМ.

У другом делу председништва, под „разно“, било је речи о најновијем допису Министарства унутрашњих послова, који се односи на процедуру изборног кандидовања мањинских представника. Констатовано је да у вези са тим има доста нејасноћа и да је неопходно да се сви релевантни елементи детаљно разјасне, што ће такође бити тема наредних састанака председништва.

Након што су присутни изнели своја мишљења о могућностима и начину будућег коришћења просторија у Улици Нађмезе, договорено је да се на ову тему уз присуство свих заинтересованих страна, расправа отвори на проширеној седници председништва, заказаној за 23. март. О резултатима састанка опширније у наредном броју Српских народних новина.

С. М. Аутор пише посету батањским читаоцима

„Воз савести” у Батањи

На позив Самоуправе Срба у Батањи, „Воз савести” на челу са својим аутором Драгомиром Дујмовом 11. марта стигао је и у поменути град на мађарско-румунској граници.

У Српском клубу, након поздравних речи Vere Пејић-Сутор, председнице месне СМС, Драгомир Дујмов је многобројне мештане упознао са настанком дела које говори и о оптацији Срба из Батање (инспирацију је писац добио када је Милан Мицић, аутор књиге „Одесеја батањских Срба” одржао промоцију у Будимпешти), поделио је са њима одређене тајне из своје књижевне радионице на који начин је дошло до преплитања детаља, легенди из личног живота са убиством патријарха Лукијана Богдановића итд, а потом је

цитирао и поједине одломке из књиге.

Батањци су пажљиво слушали излагање свог госта и просто гугтали његове речи у којима су често пута препознавали и саме себе. Ту и тамо додавали су неке детаље из прошлости за које су они знали. Сјај очију и начин реаговања на одређене типичне речи које се употребљавају пре свега у Батањи били су прави доказ да су месни Срби били и више него задовољни и одушевљени писцем „Воза савести” који им је дочарао мешавину фикције и историјских догађаја, „мноштво истинитих, животних прича које је желео да овековечи и сачува за будућност, у намери да све оно што је видео и доживео, заувек отргне од заборава и ишчезнућа”.

П. М.

С. М. Аутор пише посету батањским читаоцима

Туристички сајам у Будимпешти

Богата туристичка понуда матичне земље

На овогодишњем Сајму туризма, који је 16-19. марта одржан у Будимпешти богатом туристичком понудом представили су се и туристички посленици Србије и Црне Горе. Посетиоци престижне сајамске манифестације, чији је број из године у годину све већи, били су у прилици да се детаљније упознају са могућностима које нуди српска престоница, град Београд, војвођанским туризмом, односно, понудом црногорског приморја.

Туристичка организација Београда за представнике мађарских медија, на броду „Вог”, 17. марта приредила је и конференцију за штампу, на којој је детаљно било речи о свему ономе што Београд може да понуди страном туристи. Са краћим историјатом шестовековне српске престонице, културно-историјским наслеђем, могућностима речног и спорског туризма, као и са чарима које пружа изузетно богат ноћни живот, београдски ресторани и дискотеке, новинаре је упознала директорка Туристичке организације Београда, Оливера Лазовић.

Присутни, међу којима је био амбасадор СЦГ, Предраг Чудић са сарадницима и неки други дипломатски представници у Будимпешти,

потом су имали прилику да дегустирају надалеко чувена српска јела и пића, све то, наравно, уз звуке националне музике. Да је штимунг био изузетан потврђује податак да су коло те вечери заиграли и они, који до тада нису ни знали шта та реч значи, а овај знатно дужи, незванични део промоције, потрајао је до касних вечерњих сати.

Колико Туристичка организација Београда свом послу приступа озбиљно сведочи чињеница да је на недавно завршеном туристичком сајму у Берлину, Београд освојио титулу града будућности и најбоље дестинације за дугорочна инострана улагања. Њихов штанд у Будимпешти такође је био одлично посећен, са изузетно добрим графичким решењима прес и осталог пратећег материјала, атрактивним позивима на овогодишње европско првенство у ватерполу, које ће се одржати 1-10. септембра, итд. Овакво ангажовање, укључујући и тродневно путовање, које је прошле године у мају иприлично за мађарске новинаре, уродило је повећањем броја посетилаца из Мађарске за 27% на прошлогодишњем нивоу. О томе Иван Јочовић, сарадник ТУБ-а, између осталог, каже:

– Ова лепа цифра последица је и веома добре сарадње, коју имамо са амбасадом Србије и Црне Горе. Трећину од тог броја представљају гости из Мађарске, који су великим бродовима-хотелима, тзв. крузерима, Дунавом допливали до Београда и посетили наш главни град. Нашу циљну групу представљају пре свега млади људи, који воле добру забаву, храну, ноћни живот. Гост из Мађарске такође жели да обиђе културно-историјске споменике, а и трагови мађарске историје у Београду веома су велики. Примера ради обавезна дестинација мађарског туристе је споменик Јаношу Хуњадију и миленијумска кола у Земуну. Ми смо изузетно поносни и радујемо се да ће се ове године у Београду 1-10. септембра одржати европско првенство у ватерполу и том приликом очекујемо велики број гостију из Мађарске, којима унапред упућујемо срдчану добродошлицу и желимо леп провод.

Ове године, по први пут званично, на будимпештанском сајму представила се и Туристичка организација Војводине. Промоција војвођанског туризма одржана је у за ову прилику изграђеној паорској кући и то тако да су се посебно представиле

све веће општине у северној српској покрајини, на челу са Новим Садом. Могло се ту попити и појести, ко је то, наравно, желео, а за добро расположење посетилаца био је задужен фолклорни ансамбл из Бачке Тополе. Овим лепим поводом помоћник директора Туристичке организације Војводине, Душан Видак (пореком из Ловре), истакао је сличност понуде са мађарском и сврстао манифестацију у ранг најбољих европских изложби ове врсте:

– Наш наступ не значи само покушај пробоја на мађарско, већ на европско тржиште уопште, јер се овде налазе представници свих водећих европских земаља. Сваки наш град, који је овде заступљен носи неку своју специфичност и нормално је да постоји жеља Мађара, који путују у нашу земљу да виде и Сомбор и Зрењанин и Нови Сад, а најчешће можда Суботицу и Палић. Ми смо ту врсту понуде препустили туристичким организацијама општина, које најбоље знају шта је то што је у њиховом граду атрактивно. Утисци су за сада веома позитивни, понуда је јако добра и задовољни смо што смо пронашли место у једној од репрезентативних хала сајма. Све оно што се у Војводини, односно, Србији данас нуди присутно је и на нашим штандовима. Посета је добра, пропагандни материјали брзо нестају, што је, мора се признати, добар знак.

С. М.

Сусрет децијих драмских радионица у Десци

Велики нека уче од малих

И до сада сам уважавао мисли, форе и фразе Љубивоја Ршумовића, сјајног нам књижевника, борца за права деце, а након приказаних позоришних продукција наших малишана па и мало већих, гимназијалаца, који су се у оквиру другог по реду „Сусрета децијих аматерских драмских радионица” у Десци представили у најбољем светлу и издању, нама одраслима не преостаје ништа друго већ да им се захвалимо, поклонимо и онако „ршумовски” поручимо: „Волимо Вас и разуме-мо!”

Маштовитост, креативни приступ и сјајно театарско иступање учесника „позоришног фестивала” – овако би гласила скромна констатација аутора овог чланка који ће се на крају ипак ослонити на стручно мишљење професионалаца, одличних познавалаца глуме, театра, уметности.

Било како било, у Десци је трећег мартовског викенда, у суботу, доминирала својеврсна младалачка уметност до чијег изражаја се дошло захваљујући организацији Самоуправе Срба у Мађарској и Културног и документационог центра Срба у Мађарској. У месној Сеоској кући 18. марта по други пут је приредђен „Сусрет децијих аматерских драмских радионица” – иницијатива Одбора за културу при земаљској српској самоуправи већ и прошле године показала се веома успешном, па је уследио наставак лане започете манифестације: на овогодишњи сусрет драмских радионица пријавило се пет децијих драмских друштава.

Смотру је отворила др Милица Павлов, председница Самоуправе Срба у Мађарској, а част да заврте точак децијих позоришне продукције припала је домаћинима Дешчанима који су приказали једночинку под насловом „Чудесна свирала”, бугарског аутора Ангела Карајличева. Ученике месне Српске основне школе, који су својеручно припремили декорацију и костиме, увежбали су забавиља Споменка Брчан-Ђукин и јереј Светомир Миличић, парох дешчански, а приликом представе упечатљивом улогом истакао се Нићифор Брчан.

Дешчани су испраћени бурним аплаузима, а исто тако топло су поздрављени и Ловрани. Потпомогнути од стране наставница Софије Иванов и Јелене Вукајловић-Краус, као и глумца Јосе Маторица, они су се представили Црвенкапицом, мјузиклом, модерном обрадом приче која је и данас популарна. Како музика, тако и шаролика декорација била је вешто и смишљено изабрана, а веома умиљата и слатка била је Нада Краус у улози Црвенкапице. У сваком случају, и ловранска продукција је заслужила све похвале, као што речи похвале заслужују и Батањци.

Већ сам наслов „Љубав у Батањи” наговештавао је несвакидаш-

„Љубав у Батањи” – представа батањске деце

њу причу засновану на српским обичајима после I светског рата. Батањска варош и житељи насеља представљени су из више аспеката: Станислава Гајић и Снежана Ковачевић, учитељице месне Српске основне школе приликом писања сценарија пустиле су на слободу своју фантазију па су комад конципирале на начин да се у њему преплићу фолклор (игра и песма), српски језик карактеристичан за Батању, обичаји, хумор, што бисмо рекли локална грађа. Гледајући представу, човек је и неминовно повукао паралелу са „Коштаном” Боре Станковића и упечатљивим јужњачким врањским колоритом. У Десци, превагнуо је један други „југ” – гајињеско-ковачевињеска „Љубав у Батањи”.

Сасвим другачије одлике имали су гимназијалци, ученици будимпештанске Српске гимназије. Њихов професор Радивој Галић, који се и сам при крају једночинке у четири сцене прикључио својим пуленима, определио се за модерну верзију игре школског живота која је носила наслов „Бегунац” (аутори Марија Јовановић и Ангелина Боснић). Цитирани познати призори често пута су измамили осмехе и аплауз публике.

За крај смотре остале су „Слике о светом Сави”, заједничка продукција Драмске педагошке радионице „Сунцокрет” и Драмске секције будимпештанске Српске основне школе у чијој

реализацији је учествовало и Српско позориште у Мађарској. Прича о Растку Сави Немањићу, оснивачу аутокефалне Српске православне цркве, обрађена је и приказана безброј пута, па су се многи питали може ли се дочарати извесна новина у приказу светитеља Саве? Може – гласио је заједнички одговор чланова „Сунцокрета” и Драмске секције наше образовне установе који су предвођени Душаном Которчевићем (Сава) и Марком Ембером (Симеон Немања), на упечатљив начин представили пут и дело градитеља етноса српског народа, чувара нашег народног бића. Поред декорације, костима, звучних и светлосних ефеката, посебно ваља истаћи глуму Драгољуба Чобана који је одушевио својим сјајним појачким умећем и знањем црквено-словенског језика, што је за овакав узраст веома ретко.

му Драгољуба Чобана који је одушевио својим сјајним појачким умећем и знањем црквено-словенског језика, што је за овакав узраст веома ретко.

Све у свему, заједнички рад Зорице Јурковић-Ембер, Анђе Миловановић, Мирјане Ковач, Тибора Ембера, Јосе Маторица и Габора Ленђела уродио је духовним плодом који ће бити представљен и другим приликама, пре свега, приликом светосавских прослава, па и током других пригодних празновања.

На крају смотре, на бину су прозвани Милан Рус, уметнички директор Српског позоришта у Мађарској и Драгомир Дујмов, аутор и глумац у неколико представа нашег театарског друштва, чланови жирија с циљем да оцене квалитет представа у извођењу децијих драмских радионица. Објавица су детаљно анализирали глумачко умеће учесника смотре и позитивно оценили оно што су видели и чули. Милан Рус, који је у последњем моменту сазнао да неће имати представу у Будимпешти, сео је у свој ауто и допутовао у Деску где је одгледао представе, није тајило своје одушевљење: „Деца толико добро глуме да би већ сутра могла глумити у филмовима, могла би да дођу и код нас у позориште! Она не глуме, природно играју, раде оно што су глумци већ забављавали, што глумци поново треба да уче. Ми смо заиста очарани овом децом и смотра заслужује све похвале.”

Драгомир Дујмов је овако сумирао своје утиске: „Данас смо видели разне сценске приказе, чак драматизације, мјузикле, тако да је био заиста један велики доживљај присуствовати смотри у Десци. Посебно ми је драго што сам данас видео много младих талената и штета је што није дошло више људи да огледа ове младе глумце који представљају нашу будућност. Сматрам да је ово можда један од најбољих начина да се наша будућност, тј. деца, привикну и навикну на језик, што је јако битно, и на рад. Дакле, постоје два циља: једно је учвршћивање српског језичког знања, а друго је пак да се ради један озбиљан посао што се тиче драмске, сценске уметности. То је заиста од велике важности, пошто се на сцени остварују многе ствари: то је језик, меморизација текста, то су покрети, то је кореографија, игра, музика, дакле све, јер је то један комплекс који даје широки дијапазон основе опште културе код сваког детета.”

На крају „Сусрета децијих драмских радионица”, чију успешну реализацију су потпомогли и Сегединска српска заједница, Самоуправа Срба у Десци и месни Сеоски дом, речи захвалности извођачима и њиховим професорима, наставницима и свима који су подржали њихове напоре, упутио је Кристифор Брчан, председник Одбора за културу Самоуправе Срба у Мађарској, а затим су подељене мајице са амблемом смотре који је осмислио и урадио Милан Бурић.

Наставак представљања и дружења младих глумаца заказан је за следећу годину.

Предраг Мандић

Детаљ из представе „Слике о светом Сави”

Кристифор Бриан, руководилац КУД-а „Банат” из Деске

„Рогољ” за европску смотру

Културно-уметничко друштво „Банат” из Деске ових дана почело је са припремама нове кореографије, којом ће на овогодишњој Европској смотри српског фолклора у Бечу, још једном покушати да освоји титулу најбољег.

– Управо радимо на постављању кореографије под називом „Рогољ”, са кореографом Љубомиром Вујчином. У питању су мотиви из Баната, дакле игре из нашег краја. У последњих неколико година трудимо се да на сцену постављамо оне обичаје и игре које нам „леже”. Пошто смо ми Банаћани, играмо управо овакве игре и док имамо материјала за представљање публици, трудимо се да вежбамо те игре које су нама ближе.

Како је текло прикупљање материјала за ову кореографију? Да ли су обичаје бележили сами чланови или је то било дело кореографа?

– Радил смо заједно. Ја се доста година бавим сакупљањем материјала, а за „Рогољ” мислим да је у свим деловима Баната исти. Овога пута ћемо извести игре које још нисмо имали на бини, а оне су из србијанског дела Баната. Рогољ бисмо описали као прилику за играње. На пример, код нас у Десци је некада било више рогоља, на раскрсницама улица. Рогољи су чак били означавани по важности и било је више категорија. На неким су се окупљачи и играли бољи играчи, а било је и слабијих рогоља. У тим приликама су се млади састајали, веселили се и показивали своје играчке вештине. То се обично дешавало недељом поподне, после ручка. У Десци већ дуго нема рогоља, нарочито од када је саграђена школа, која је постала место за окупљања. Пре десетак година, када сам сакупио материјале, старији људи су се још сећали тог обичаја који је постојао до средине двадесетог века.

Да ли се већ сада зна у ком ће саставу „Банат” наступити на Европској смотри српског фолклора у Бечу?

– Пошто код нас играју чланови три генерације, приликом избора репертоара настојимо да то буду игре које могу да обухвате све три групе. Рогољ је управо такав. Имаћемо осамнаест или двадесет парова који ће играти. Пошто су то банатске игре, ношње за њих већ имамо, али ћемо убацити и неке нове елементе. Имамо доста оригинала које ћемо мало допунити, како не би све изгледало као прошле године.

Занимљиво је да ви већ дуги низ година сарађујете са једним кореографом, што иначе није уобичајено?

– Сарадњу са Љубомиром Вујчином започели смо 1985. године и она још траје. Било је предлога да ангажујемо и неке друге стручњаке, али сам ја био мишљења да он треба да ради са нама док год постижемо добре резултате. Он познаје душу нашег ансамбла, његово

могућности и квалитете, што и нама и њему олакшава сарадњу. Радићемо са њим док постижемо успехе и ја се надам да ће то још дуго трајати.

Набавка ношњи је обично највећи финансијски издатак за свако културно-уметничко друштво. Како се ви сналазите?

– Ношње које користимо су углавном наше. Доста смо улагали претходних година у то и нисмо увек куповали само оно што нам је тренутно било неопходно, него смо користили сваку повољну прилику да дођемо и до оних ношњи за које смо проценили да их можемо некада употребити. То нам олакшава рад, јер не морамо увек да бринемо да ли ћемо имати ношњу за неку нову кореографију. Као и код сваког друштва, и код нас је осим путовања најсложеније питање ношњи, јер је све скупо. До пре десетак, петнаест година било је много лакше куповати ношње у Србији, пошто вероватно нису били свесни шта продају, али пошто су сви ти извори исцрпљени и оригинали се већ тешко могу наћи по селима, тако су и цене вишеструко веће него раније. Зато смо све чешће принуђени да сами шијемо ношње, у складу са нашим могућностима.

Какве утиске носите са недавног гостовања на Малти и како је до њега дошло?

– Већ више година користимо могућности које нам пружа агенција која организује гостовања културно-уметничких друштава на разне светске фестивале. Овога пута отишли смо на Малту, где је одржан међународни фестивал фолклора уз учешће представника из десетак држава. Тамо смо провели осам дана. Било је пуно слободног времена, па смо тако имали прилику да обиђемо цело острво, пошто смо имали само три нас-

тупа. Ово је била наша прва зимска турнеја, тако да је и том смислу било занимљиво.

Тамо је и раније било друштава из Србије, али се никада не изводе исте кореографије. Овога пута смо се трудили да изведемо оне игре које захтевају што мање ношњи, пошто смо путовали авионом и постојала су ограничења у погледу тежине. У оквиру једночасовног програма извели смо игре из југоисточног дела Србије, и наравно наше банатске игре. Укупно смо извели пет кореографија током та три наступа.

На који начин финансирасте ваша путовања?

– Средства за ово гостовање добили смо преко конкурса, а и играчи су имали свој допринос у покривању трошкова. Од конкурса покривамо осамдесет одсто трошкова путовања, а остало је од разних спонзора и донација. Нажалост, таквих конкурса је све мање, а ми сваке године обично имамо два дужа путовања. Ове године смо планирали да одемо у Беч, на Европску смотру српског фолклора, и на Сицилију. На Малти смо се упознали са члановима једног друштва са Сицилије, па планирамо да искористимо њихов позив.

Такође одржавмо везу и са Рекочанима, коју смо обновили после прекида до кога је дошло у току рата. Имамо сарадњу са Златиборцима, код којих путујемо сваке године. Има доста путовања, управо понуда, а све даље зависи од наше финансијске ситуације.

Колику пажњу посвећујете подмлатку ансамбла?

– Подмладак у основној школи и забавишту смо увек имали и са њима ради Споменка Бричан-Ђукин. Пре два месеца смо започели рад са тзв. одраслим подмлатком. Увек је било нових чланова, али

никада није било могућности да се од њих формира посебна група. Сада имамо осам парова средњошколаца и одраслих, са којима смо покренули нову групу. Радимо са њима и очекујемо да ће се за око пола године прикључити извођачкој групи.

Тренутно имамо око шездесет играча, што је резултат дуготрајног и стрпљивог рада на окупљању чланова. Више од половине чланова су Дешчани, а остали су Сиријани, Новосентиванци, Сегединци, а има их и из Бачаљмаша и Гарре. До сада није било проблема са пробама јер су сва места близу, поготово Сегедин, па се брзо стигне. Аутобуси често саобраћају, а играчи долазе углавном колима, у групама. Чак је било и прилика када су играчи из других места редовније долазили на пробу него Дешчани.

Чујемо да се подмлађује и оркестар?

– Пре годину и по дана покренули смо подмладак оркестра. То су тамбураши којих је на почетку било петоро, а сада их је остало двоје. Они су већ озбиљни и већ би могли да учествују у раду великог оркестра. У Бечу, у јуну месецу, они ће свирати заједно са одраслима у кореографији „Рогољ”. Мислим да су на путу да се толико извеште да ће остати стални чланови оркестра „Банат”. Са њима ради наш искусни свирач из оркестра, Јосип Будимчевић.

Да ли је Милован Ђукин-Мило остао члан ансамбла и после његове муњевице популарности у ТВ програму „Вало вилаг”?

– Милован је млад човек који је имао жељу да се опроба у једном таквом програму и нико му у томе није био кочница. Нисмо се много мешали у ту његову одлуку, мада смо се мало бојали да га изненадна популарност не скрене са пута којим је до тада ишао. Хвала богу, то се није десило и Мило је остао и даље наш члан. Студира у Бекешчаби и није у могућности да присуствује свакој проби, али када је у Десци учествује на пробама и долази на наступе. Добро је што је наше друштво толико јако да није дозволило да га та ствар понесе. Он је остао исти какав је био и пре „Вало вилага” и то нас радује.

Д. Ј.

Куд „Банат” на Малти

Мрак

У мраку проговоре гране,
и оживе сенке,
и панталоне узјашу столице,
и пењу се на полице
и праве теревенке.
Председник им је прекидач за сијалицу.
Кад он каже: кврц
– не чује се ни фррр
ни мррр
ни жврц.
Све се умири, све се утиша
– сем миша, и сем кад пада киша.

Тужна песма

Живела једна госпођа Клара,
чудна и стара, врло стара...
И није имала ни маму, ни тету,
никога, никог свог на свету.

Госпођа Клара је шест мачака чувала
на јастуцима од жуте свиле.
Машне им је кројила, млеко кувала
па су сите и срећне биле –
белих мачака шест.

А кад је умрла госпођа Клара,
чудна и стара, врло стара,
– јастуке од жуте свиле нико није прао,
на доручак нико није звао,
а ловити мишеве нико није знао!

Тужне су, тужне и гладне биле,
заспале су на јастуцима од жуте свиле
и никада се,
ах, никад се више нису пробудиле –
белих мачака шест.

Ценовник

- Колико се плаћа претплата
за цвркулт птица?
- Колика је цена ваздуха
у новим динарима?
- Да ли се хлад дрвећа плаћа на сат
или на метар?
- Да ли је цена сунца иста
и лети и зими?
- Да ли цвеће посебно наплаћује гледање,
а посебно мирисање?
- Колико времена треба да се сагради
планина средње величине?
- Да ли је река јефтинија на извору
или на ушћу?
- Извините, колико сте платили
што сте се родили?

ШТА ЈЕ БЕСПЛАТНО?

САМО ОНО ШТО ЈЕ
НАЈВЕЋЕ,
НАЈЛЕПШЕ
И НАЈВАЖНИЈЕ!

Шта је на крају

Шта је на крају?
На крају неба, на крају мора, на крају пута?
Шта је на крају – деца би хтела да знају!
Зато једу, зато спавају,
зато расту брже од капута.

Шта је на крају среде? Четвртак.
А – шта је на крају четвртка? Петак.
На крају свих крајева?
Увек је један нови почетак.

Крајеви се потроше,
почети увек трају.
Почетак – ето шта је на крају!

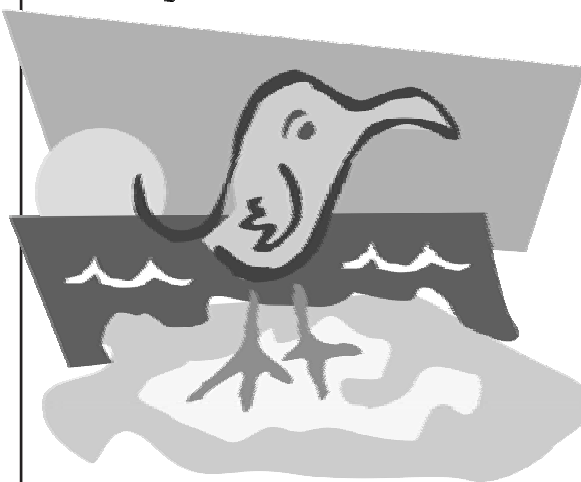
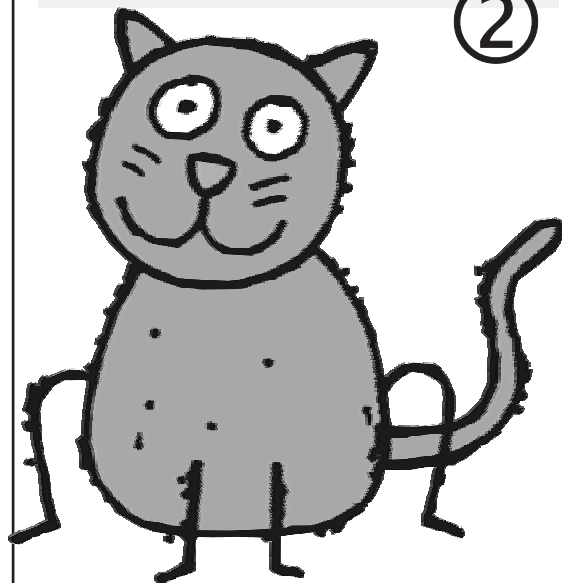
Душан Радовић

Поштована децо

Dušan Radović

Tisztelt gyerekek

②

Превел:
Милан Степанов
Fordította:
Sztepanov Milán

Sötétség

A sötétben suttognak az ágak,
ébrednek az árnyak,
a nadrágok székeken vágáznak,
polcokon tornáznak,
tívornyáznak.
Uruk a villanykapcsoló.
Ha azt mondja: katt
nem hallik se zörr
se suss
se csatt.
Mindenki elhallgat, mindenki megszeppen
–kivéve az egeret és az esőcseppeket.

Szomorú dal

Élt egyszer régen egy Klári néni
egy furcsa, öreg, különös néni...
nem volt senkije, nénje, mamája,
egyes-egyedül élt a világban.

Klári néninek hat macskája volt:
feküdtek sárga selyempárnákon.
Nyakukban masni, a tálkában tej,
boldog és lusta, hat jóllakott fej
–hat fehér macskák.

De mikor meghalt a Klári néni,
e furcsa, öreg, különös néni,
–nem volt ki mossa a selyempárnát,
és reggel hozza a tejestálkát,
egeret főgni meg senki se mert!

Szomorúak és éhesek voltak,
selyempárnáikon elaludtak,
és soha,
ó, soha többé fel nem ébredtek
–hat fehér macskák.

Árlista

- Mennyi a havi előfizetés
a madárcsicsérgésre?
- Mi a levegő mai ára
amerikai dollárban?
- A fák árnyékát
méterben vagy órában mérik?
- Mibe kerül a napfény télen
és mennyibe nyáron?
- Külön számlázza a virág a nézést
és külön a szolgatást?
- Mennyi időbe telik
felépíteni egy közepes hegyet?
- Hol olcsóbb a folyó,
a forrásnál, vagy a torkolatnál?
- Elnézést, ön mennyit fizetett,
hogyan megszűlessen?

Semmi sincs ingyen, mondják...

CSAK AZ
AMI A LEGNAGYOBB,
LEGSZEBB
ÉS LEGFONTOSABB!

Mi van a végén

Mi van a végén?
Ott, hol véget ér az ég, az út, a tenger?
Mi van a végén –kérdi minden gyermek!
Ezért eszik, ezért alszik,
kabátnál is gyorsabban növekszik.

Mi van a szerda végén? Egy csütörtök.
És a csütörtök végén? Péntek.
És minden végek végén?
Megint egy új kezdet.

A végek mind elkopnak,
a kezdet új és örök.
A végén új film kezdődik –és pörög!

МАТИЦА НА ДЛАНУ

Четири гробља и једна сахрана

Слободан Милошевић је на крају сахрањен у Пожаревцу

На почетку приче, међутим, није изгледало тако. Његова удовица и син хтели су да га сахране у Москви, док су чланови његове партије намеравали да га сахране у Београду, и то у Алеји великана, уз све државне почести. Његова ћерка, пак, тражила је да Милошевић буде пренет у Црну Гору и сахрањен у својој постојбини – Лијевој Ријеци.

Коштуница је опет био на великим мукама. Изгледало је да ће мртвом Милошевићу успети да га скине са власти, јер су социјалисти почели да уцењују владу (коју подржавају) и траже уступке око места и начина сахране. Алеја великана, међутим, резервисана је за великане, а Слоба то није био. Коштуница је имао среће – у Београду су на власти Тадићеве демократе, и они управљају комуналним пословима, тако да социјалисти ништа нису могли да му замере. Онда су тражили да се бар Мира Марковић помилује, и слободно дође на сахрану супруга. Коштуница се опет сакрио иза Тадића, који је, овај пут као председник Србије, одбио да аболтира Слобину удовицу. Притисак је, међутим, био велики, па је Коштуница нашао рупу у закону – Мири је скинута потерница, адвокати су положили јемство од 15.000 евра, а једини услов је био да при доласку на Сурчин свој пасош преда властима. Изгледа да је ово последње било превише за Мирјану Марковић (драг јој је Слободан, ал' јој је слобода дража), па је

проценила да је боље да не долази и мужа ожали писменим путем.

Социјалисти су у међувремену водили другу битку. Ваљало је наћи адекватно место за мироход и одавање почести. Неком је пало на памет да ковчег изложи у Сава центру (!), али су их тамо глатко одбили рекавши да је у току сајам вина. Онда су се сетили Музеја историје Југославије на Дедињу, и за дозволу питали министра за културу Драгана Којадиновића. Када је овај рекао да то не долази у обзир – јер „нема места“, социјалисти су опет притисли где треба. Ствар је завршио Дејан Михајлов, високи функционер Коштуничиног ДСС-а.

Формалну сагласност дао је Милан Томић, директор Републичке дирекције за имовину, па је 30.000 људи могло на миру (и уз мало ломљаве стаклених врата) да се поклониле покојнику. Узалуд је директорка Музеја Љиљана Цетић, протествовала наводећи да је ово „акт који нарушава аутономност културне институције, културе уопште и у скардном смислу их уводи у дневнополитичку функцију“. Против претварања музејског простора у капелу за излагање посмртних остатака жалили су се и представници републичких музејских институција и служби за заштиту покретних споменика културе, који су апеловали на надлежне да зауставе такву злоупотребу културних институција.

После дводневног одавања поште у Музеју историје Југославије ковчег са земним остацима одвезен је на трг испред Скупштине СЦГ. Одатле га је прошле суботе, као са некаквог митинга, 100.000 присталица испратило у Пожаревац. Један човек из Краљева умро је од инфаркта.

Било је 70 лекарских интервенција. Ипак су то старији људи.

Једнодневна опсада затвора у граду Јерихону окончана је предајом петорице људи оптужених да су умешани у убиство израелског министра туризма Рехавама Зевија у Јерусалиму 2001. Ахмед Садат и још четворица чланова његове организације протекле четири године провели су у затвору под британском и америчком контролом. Он је много пута новинарима рекао да ће радије умрети него се предати. Међутим, на крају су се он и његови људи, ипак, предали.

Велика Британија је од стране Палестинаца оптужена да је у дослуху са израелском војском извела упад у палестински затвор. Након тог инцидента уследиле се отмице странаца на окупираним територијама и пљачкања канцеларија представништва Велике Британије и ЕУ. Стотине наоружаних људи опколили су канцеларије Британског савета у Гази отварајући ватру након кратког обрачуна са полицијом. Маса је узвиквала: „Смрт Америци, смрт Британцима“.

Велика Британија је повукла своје посматраче, како тврде британски званичници, због страха за њихову безбедност. САД нису имале посматраче у Јерихону у време опсаде. Британски премијер Тони Блер бранио је одлуку о повлачењу британских посматрача из палестинског затвора. Блер је изјавио да је Британија упозорила палестинског лидера Махмуда Абаса и његову владу о безбедносним проблемима са којима су се суочавали посматрачи.

Британски министар иностраних послова Цек Стро изјавио је да су посматрачи повучени из области јер палестинске власти нису учиниле довољно да их заштите. Он је негирао наводе да је Британија сарађивала са Израелом. „Одлучили смо да ником не кажемо тачно време повлачења због ризика по безбедност наших посматрача, али и такође смо сигурни да тамо није могло бити сарадње са израелским снагама одбрање“, додао је он.

Четворица странаца који су отети на дан опсаде затвора ослобођени су након неколико дана. Реч је о јужнокорејском новинару, двојници француских држављана и једном Канађанину.

ТЕКУЋА

ТРАКА

Има ли уздржаних?

Русија и Кина неће блокирати независност Космета, тврди лондонски „Фајненшел тајмс“, позивајући се на неименованог америчког званичника. Државни секретар Кондолиза Рајс је прошле седмице у Вашингтону разговарала са руским шефом дипломатије Сергејем Лавровим и добила уверавања да Москва неће стати на пут косметској независности. „Фајненшел тајмс“ наводи да ће Русија и Кина вероватно бити уздржане приликом гласања о резолуцији УН којом ће Космету бити додељен статус независности.

Велика Албанија

Независност Косова и Метохије могла би да доведе до нових сукоба на Балкану, које су Албанци спремни да наставе и после Космета, све до остварења сна о „великој Албанији“.

То је веома јасно најавио Бесник Мустафај, албански министар иностраних послова, рекавши у једној емисији за албанску мањину у Македонији, да у случају независности Космета, власти у Тирани неће моћи да гарантују непроменљивост граница у оним деловима региону у којима живе Албанци.

Црквена офанзива

Делегација Српске православне цркве се у Вашингтону састала са Беријем Цексоном, Бушовим саветником за југоисточну Европу, и известила га о тешком положају Срба на Косову и Метохији. Шеф делегације, епископ шумадијски Јован, уручио је икону Распећа Христовог као поклон председнику Бушу. Делегација СПЦ је затим наставила у Њујорк где ће имати серију састанака с представницима УН, амбасадорима земаља Контакт групе и верских организација.

Град будућности

Београд је изабран за град будућности јужне Европе, одлуком жирија „ФДИ магазина“, специјализованог часописа о страним директним инвестицијама у издању „Фајненшел тајмса“, најпознатијег економског листа на свету. Овом титулом српска престоница је уврштена у првих пет европских градова који пружају најбоље услове за страна директна улагања, уз Лондон, Париз, Брно и Баку. Ипак, на такмичењу „Европски градови и региони будућности“ титулу града будућности Европе у 2006. и 2007. години добила је британска престоница.

Садам позива на отпор

Председавајући судског већа на суђењу бившем ирачком председнику Садаму Хусеину прошле недеље је затворио за јавност сведочење свргнутог лидера, када је Хусеин позвао грађане Ирака да „пруже отпор нападачима“. „Позивам грађане да почну да пружају отпор нападачима, уместо да се убијају међусобно“, рекао је Садам Хусеин у обраћању судском већу. Он је, такође, позвао грађане да избегну грађански рат јер ће, у супротном, како је рекао, „живети у мраку и потоцима крви“. Бивши ирачки лидер назвао је суд „комедијом против Садама Хусеина и његових другова“.

Инсекти-роботи

Пентагон се труди да развије технологију „инсеката робота“ са микродашилачима способним да нађуше бомбе или прислушкују разговоре остајући непримећени у непријатељским склоништима. Инсекти-роботи биће створени уметањем справница у тела летећих, скачућих или пузећих инсеката док су у стадијуму ларве или лутке, како би механизми постали део њихових тела омогућајући покретање даљинским управљачем.

ОКО

ПЛАНЕТЕ

Нереди у Гази након опсаде палестинског затвора у Јерихону

Лондон оптужен за саучесништво са Израелом

Израелска војска је прошле недеље напала палестински затвор у Јерихону, у жељи да спречи владу Хамаса да ослободи Ахмеда Садата, лидера Народног фронта за ослобођење Палестине. „Не можемо дозволити да људи који су убијали шетају около слободно уместо да буду под кључем“, изјавио је тим поводом портпарол израелског министра иностраних послова Марк Регев.

Израелске снаге упале су у Јерихон оклопним возилима и тенковима, и отвориле ватру из хеликоптера пре него што су булдожерима разбијени зидови затвора. У нападу су убијени полицајац и један затвореник.

Абас: „неопростив злочин“

Палестински председник Махмуд Абас прекинуо је посету Европи због кризе и оптужио Велику Британију и САД за нарушавање споразума повлачењем посматрача без претходног обавештења. Израелска опсада затвора је „неопростив злочин“ и увреда за палестински народ, изјавио је Абас током обилазак де-молираног затворског комплекса. Абас је изјавио да су страни посматрачи који су распоређени 2002. на основу споразума, напустили затвор у 9:20, а израелске снаге су упале у 9:30. Како се то може објаснити, упитао је Абас новинаре. „Посматрачи су слаби недељне извештаје у којима су се жалили да је било малих нарушавања реда, да је неко од затвореника имао мобилни телефон, фамилије су им долазиле у посету, али никада нису говорили о озбиљним стварима“, изјавио је Абас.

Радови деце из Батање

Покладе у нашој школи

Покладе у мојој школи биле су свечане. Ми, који смо глумили у представи „Љубав у Батањи”, обукли смо војвођанске и шумадијске народне ношње. Глумци смо били: Кристијан, Горан, Бери, Анет, мала Санди, Вера, Пишта, Ђенђи, Кинга и ја.

То је прича о љубави двоје младих. Проблем је мајка Љубица која хоће бољу прилику за ћерку Милицу. Ипак, на крају приче Милош и Милица ће се срести и остати заједно.

После ове представе, дошле су на ред мађарске рецитације и скечеви. Имали смо још томболу, маскенбали дуго очекивани диско.

Играли смо до 8 сати. Већ сад, једва чекам следеће Покладе.

Кинга Пајко, 5. разред

Зимске радости

Још само један дан и почиње зимски распуст. Чим сам дошла кући, урадила сам домаћи задатак и звала сам другарицу да дође код мене да спава. Увече смо чекале да падне снег али није падао. Изашле смо у двориште да погледамо да ли има звезда на небу. Напољу је било хладно и мрачно и дувао је ветар. Помало разочаране, легле смо у кревет.

Кад сам се пробудила, погледала сам кроз прозор и видела сам да је све бело. Нисам била сигурна да ли је то сан или јава. Пада снег! Викала сам: „Пробуди се Ивет, пробуди се!”. Збунила се, није знала шта се дешава са мном. Ухватила

сам је за руку и брзо смо отрчале у двориште. Било је дивно. Почеле смо да се грудвамо и да правимо анђеле у снегу.

Није дувао ветар, није било хладно, само смо виделе како сија сунце, како се санкају деца, и то да је све било бело и сјајно.

Дора Богнар, 7. разред

Писмо другарици

Зраво Кинга! Како си? Како је у Њу Орлеансу? Париз је јако леп, у Ајфеловој кули има много добрих ресторана. Сада ту имамо терористичких нереда, али ја не знам зашто.

Још сам на факултету. Ти си вероватно завршила студије. За две године бићу докторица и тада ћу доћи код тебе.

Пуно поздрављам тебе и твоје родитеље. Пољубац од мене и моје баке.

Ђенђи Њари, 5. разред

Писмо најбољој пријатељици

Ћао Ђенђи! Како си? Како је у Француској? Како учиш? Имаш ли пуно другарица? Мени је јако добро овде у Аргентини, факултет је тежак али ми је јако лепо.

Већ сам напунила 24 године. Променила сам адресу и телефон. Станујем у Пушкиновој улици 45, а мој телефонски број је 06-30-853-3249. Јави се некад. А, да. Скоро сам заборавила да ти кажем да имам један леп поклон за тебе. Ћао и довиђења!

Анет Роцков, 5. разред

Покладни бал и позоришна премијера у Батањи

У батањској Српској сали 3. марта одржан је покладни бал. Пригодно покладно весеље отвориле су учитељице Зита Јокић и Силвија Балаж, а затим је уследио програм који је састављен на српском и мађарском језику.

У првом делу приредбе, као главна проба за предстојећи дешчански Сусрет драмских радионица, претпремијерно је изведена

представа „Љубав у Батањи”, аутора Снежане Ковачевић и Станиславе Гајић које су не само обрадиле, него и увежбале српске обичаје после I светског рата. Други део програма припао је шaljивим причама и рецитацијама које су представљене на мађарском језику.

Након уводног дела, уследио је дефиле маски. Ређале су се заиста

вешто урађене маске међу којима су били кувар, вештица, блудница, певачица, дечаци маскирани у девојчице, медвед, мишеви, грожђе итд.

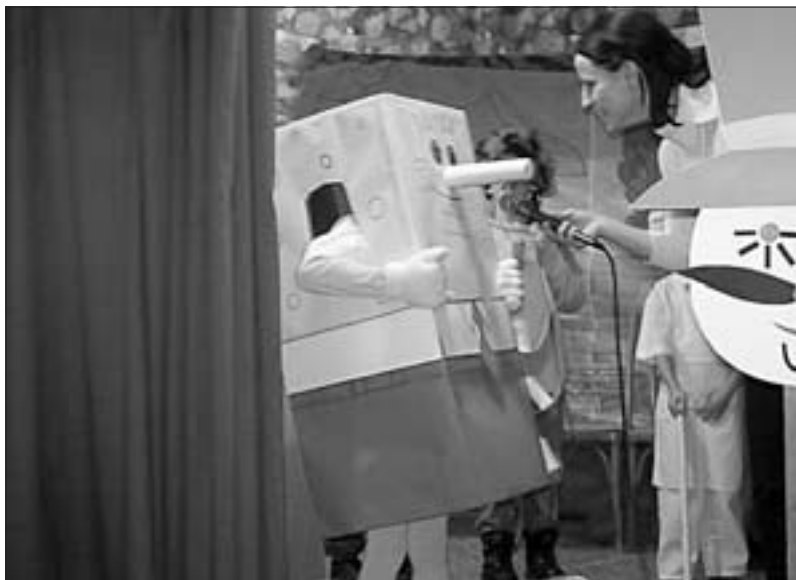
Жири, овом приликом, није био на мукама, наине, сви су подједнако награђени, а забава је настављена игранком.

У међувремену, продавале су се томболе и сендвичи, које су током

раноподневних часова припремили родитељи и наставници: приход од продаје биће намењен финансирању екскурзије ученика батањске Српске основне школе.

Све у свему, атмосфера приликом покладног бала била је одлична и многи су у пола девет увече тешка срца примили на знање да је забава приведена крају.

П. М.

Летњи кошаркашки камп на Копаонику

Од ове године сва заинтересована деца из Мађарске могу организовано да учествују на међународном Летњем кошаркашком кампу на Копаонику. Камп има лиценцу ФИБЕ и пружа врхунске услове за рад младим кошаркашима (од почетника до професионалаца). Учешће на кампу је могуће у следећим терминима:

1. Међународни баскет фестивал: 23-30. јуни 2006.

Креће се 23. јуна, у петак, рано ујутру из Будимпеште, а стиже се истог дана, касно поподне. Повратак: 30. јуна, у петак – око 13.00 се креће с Копаоника.

- 32 тима, осам утакмица
- Право учешћа имају дечаци и девојчице рођени 1992. године и млађи.

• Цена: 18.900 динара

2. Остале смене (општи камп)

II 30. 06 – 10. 07.

III 10. 07 – 20. 07.

IV 20. 07 – 30. 07.

V 30. 07 – 09. 08.

VI 09. 08 – 19. 08.

• Цена: 22.500 динара

3. Сем наведених, организују се и специјалистички кампови за бекове, шутере и високе играче, почев од 15 година старости.

У горе наведене цене су укључени трошкови смештаја, исхране, терена, тренера, тренинга и утакмица. Путни трошак није урачунат у цену. На наведене цене се одобрава попуст од 10% уколико се читава сума уплати до 1. маја 2006. године. Цене коју плаћају родитељи, вероватно ће бити много ниже од наведених, пошто ће део трошкова финансирати наше самоуправе.

Детаљне информације: Милан Степанов (06-30-392-6440) или веб сајт www.yubac.co.yu

Нови ЦД-и у продаји

Музички фестивал – „Глас Балкана 2005”

Снимљен музички материјал на ЦД-у – свирају оркестри Вујичић, Маскарадес, Рила

„Ој, Јаворе” – најновији ЦД оркестра Шендерге у продаји.

Сентандреја у Будимпешти на Пролећном фестивалу

Лађа креће 26. марта у 13 сати из Сентандреје.

Разни програми успут на лађи: народна радиност, примењена уметност, концерти, пројекција филма о граду.

Балканска плесачница у Музичкој кући „Fodor”

26. марта са почетком у 19 сати уз музику оркестра „Фалкафолк”

Наступ Ансамбла Вујичић на Пролећном фестивалу

26. марта 2006. са почетком у 15 сати,
Будимпешта – Трг Верешмартија

Храм Светог Великомученика Георгија у Будимпешти

Распоред богослужења за крај марта 2006.

24.03. петак – Пређеосвећена литургија у 10 часова

25.03. субота – Бденије у 16 часова

26.03. недеља – Света литургија у 10 часова

29.03. среда – Пређеосвећена литургија у 10 часова

31.03. петак – Пређеосвећена литургија у 10 часова

Јутрење сваки дан у 8 часова

„Зашто Срби нестају?”

Самоуправа Срба у Мађарској и Културни и документациони центар Срба у Мађарској Вас позивају на књижевно вече – представљање књиге „Зашто Срби нестају?”, аутора **Биљане С. Спасић**.

Манифестација ће се одржати у петак **31. марта 2006. са почетком у 18.00 часова** у просторијама Библиотеке Самоуправе Срба у Мађарској.

Књижевно вече у Печују

У организацији Српске самоуправе у Печују **31. марта 2006, у 18.00 часова**, у просторијама самоуправе (Улица Зрињи 15) одржаће се књижевно вече Драгомира Дујмова.

„Музички инструменти народа целог света”

изложба у будимештанском Етнографском музеју
од **17. марта 2006.**

(Адреса: Budapest, Kossuth L. tér)

У оквиру XXI Пролећног фестивала у Кечкемету

„Volt egyszer egy tánc”

концерт Зорана Стевановића

26. марта, у 19 сати

Гости концерта су: Габор Пресер, композитор, соло играчи Мађарске опере, играчи Клуба „Rock and Roll” из Веспрема и глумци Pannon Várszínház-a.

Место концерта: Kecske-mét, Erdei Ferenc Művelődési Központ.

НОВА ЛЕПА КЊИЖЕВНОСТ У БИБЛИОТЕЦИ ССМ

ЦРНКЕВИЋ, Брана: *Заштитница уметности и друге приповетке* Београд, ИГАМ, 2003.

ДАШИЋ, Лазар: *Светогорско богословије – песме*, Исток, Дом културе, „Свети Сава”, Хвосно, 2003.

КРЊЕВИЋ, Вук: *Са ДЕВО*, Нови Сад, Прометеј, 2003

МИЦИЋ, Милан: *Српски добровољци у Банатски Душанову*, Зрењанин, Арт-Пројект, 2003.

Међу својима: српска поезија XX века настала у избеглиштву, изгнанству и расејању. (Приредио: Драгомир Брајковић) Београд, Београдска књига, 2004.

НЕНАДИЋ, Добрило: *Сабља грофа Вронског*, Београд, Народна књига – Алфа, 2002

ПРОДАНОВИЋ, Милета: *Црвена марама, сва од свиле*, Београд, Стубови културе, 1999.

РАС, Ева: *...петла на пањ...* (3. изд.) Београд, Народна књига – Алфа, 2002.

СЕЛЕНИЋ, Слободан: *Пријатељи*, (6. изд.) Београд, Просвета, 2004.

СЕЛЕНИЋ, Слободан: *Тимор Мортис*, Београд, Просвета, 2002.

СЕЛЕНИЋ, Слободан: *Убиство с предумишљањем*, Београд, Просвета, 2002.

СНН

Недељни лист Срба у Мађарској.
Адреса: Srpske narodne novine, 1065
Budapest, Nagymező u. 49. Телефон:
475-0654. Главни уредник: Милан
Степанов, секретар редакције:
Милица Вукајловић. Оснивач и

издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков. Финансира се на основу мањинског закона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампач: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководиоц:

HU ISSN 1215-072 x

Карољ Сабо. ♦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.compress.hu/cnn2000 E-mail: stepanov@freemail.hu

Свети Јован Шангајски

Ревност, али не по разуму (Рим. 10:2) I

Када су они који су осуђивали неукаљан живот Пречисте Ђеве били укорени, као и они који су порицали њено Приснођевство, који су презирали Достојанство Мајке Божје и који су презирали Њене иконе – када је слава Мајке Божје просветлила читаву васелену, онда се појавило учење које наизглед узвисује Ђеву, али у ствари пориче све Њене врлине. То учење названо је безгрешним зачећем Ђеве Марије и било је прихваћено од папског трона у Риму.

Састоји се у следећем: да је свеблажена Ђева Марија на првој инстанци свог зачећа посебном благодаћу Свемогућег Бога и посебном привилегијом, због будуће важности Исуса Христа – Спаситеља људског рода, била првенствено ослобођена свих мрља прагреха” (була папе Пија ИИ, о новој догми). Другим речима Мајка Божја у свом истинском зачећу је била заштићена од првородног греха и, по благодати Божјој, била постављена у стање где је било немогуће за њу да има личног греха.

Хришћани нису чули о томе пре IX в. када је најпре Пасахијус Радбертус изразио мишљење да је Света Ђева била зачета ван првородног греха. Почињући од XII в. та идеја почиње да се шири међу клиром и народом Западне цркве и због тога је изгубила благодат Духа Светог. У ствари, са тим новим учењем се нису слагали сви члано-

Фото: Иван Јакимћ

ви Римске цркве. Постоје различита мишљења чак и између славних теолога Западна, стубова, тако рећи, Латинске цркве. Тома Аквински и Бернард Клаирво одлучно га критикују, док га Дунс Скот брани. Од учитеља те разлике преносиле су се на ученике: латински доминикански монаси, после њиховог учитеља Т. Аквинског, проповедају против учења о безгрешном зачећу, док следбеници Дунс Скота, францисканци, теже да га уграде свуда. Борба између те две струје наставља се неколико векова. И на једној и на другој страни било је оних који су важили међу католицима као велики ауторитети. Није била од помоћи, у озбиљном питању, чињеница да су неки људи изјавили да су имали открићење у вези тога. Монахиња Бригита (Шведска) славна у XIV в. међу католицима говори у својим делима о јављању Мајке Божје, која

за себе каже да је била зачета безгрешно ван првородног греха. Али њена савременица, још славнија Катарина Сиенска, тврди да у зачећу Пресвете Ђеве учествује првородни грех о чему је она добила потврду од самог Христа (в. књ. А. Лебедева, Разлике у учењу о Пресветој Мајци Божјој у Источно и Западној Цркви).

Тако, нити на темељу теолошких дела, нити на темељу чудотворних дела није могао латински народ разликовати где је истина. Римске папе до Сикстуса IV (крај XV в.) остају одвојени од тих расправа, и сам папа је 1475. дозволио службу у којој је учење о безгрешном зачећу било јасно изложено, а неколико година касније он забрањује осуду оних који верују у безгрешно зачеће. У ствари, чак ни Сикстус IV није га одлучно афирмисао као непоколебљиво учење Цркве; и због тога, забрањујући

осуду оних који су веровали у безгрешно зачеће, он исто тако није осуђивао оне који су веровали другачије. Међутим, учење о безгрешном зачећу добија све више и више присталица међу члановима Римске цркве. Разлог за то је била чињеница да је оно изгледало побожније и драже Мајци Божјој да јој се укаже слава колико год је то могуће. Тежња људи да глорификују Небеску Посредницу с једне стране, а са друге девијација Западных теолога у апстрактну спекулацију која води само наизглед до истине (схоластика), и на крају, заступништво римских папа после Сикстуса IV, све то води до чињенице да је мишљење о безгрешном зачећу које је изразио П. Радбертус у IX в. било свеопшта вера Латинске цркве у XIX веку. Остало је само да се оно прокламује дефинитивно као црквено учење, што је учињено од римског папе Пија IX на свечаној служби 8. децембра 1854., када се он изјаснио да је безгрешно зачеће Пресвете Ђеве догма Римске цркве.

Тиме је Римска црква додала следећу девијацију учењу које је исповедала док је била део Католичанске Апостолске Цркве, чија се вера непроменљиво и неизменљиво одржала у Православној Цркви. Прокламација нове догме задовољава широке масе људи који припадају Римској цркви, који у простодушности срца мисле да ће ново учење у Цркви служити већој слави Мајке Божје, којој су они, тако рећи, учинили част. То је, такође, задовољавало таштину западних теолога који су је дефинисали и изнели. Али највећу корист нова догма донела је самој Римској столици, пошто, прокламујући нову догму својим ауторитетом, чак иако није слушала мишљење бискупа Католичке цркве, римски папа отворено присваја себи право да мења учење Римске цркве и поставља свој глас изнад сведочења Светог Писма и Предања. Директна дедукција тога била је чињеница да су римске папе непогрешиве у стварима вере, што је исти папа Пије IX прокламовао као догму Католичке цркве 1870. Тако се учење Западне цркве мењало после њеног отпадања од Истинске цркве. То је био увод у све нова и нова учења. Мислећи да прослављају Истину још више, у ствари, само је разарају. Док је Православна Црква скромно исповедала оно што је примила од Христа и Апостола, Римска црква тежи да дола томе, нешто од „ревности”, али не по разуму (Рим. 10:2), а понекад кроз искривљење улази у празноверје лажно названо знање (1Тим. 6:20). Да врата пакла неће надвладати (Мт. 16:18) обећано је само Истинској, Васељенској Цркви; на онима који су отпали испуњавају се речи: Као што лоза не може родити рода сама од себе ако не остане на чокоту, тако ни ви ако у мени не останете (Јн. 15:4).

Отац Серафим Роуз

Опасност контакта са духовима (1)

Виђење духова чулним очима наноси увек мању или већу духовну штету људима, који, уз то, немају и способност њиховог духовног виђења. Овде на земљи слике истине су помешане са сликама лажних (свети Исак Сиријски), будући да је ово земља у којој је помешано зло са добром и земља изгнанства палих ангела и палих људи.

Онај који чулно види духове лако може бити обманут на своју штету и пропаст. Ако им, приликом тога виђења укаже поверење или према њима покаже лаковерност, он ће неизоставно бити обманут, неизостав-

но запечаћен за неискусне несхватљивим печатом саблазни, печатом страшне повреде духа свога, при чему често губи могућност да се исправи и спасе. Са многима, веома многима се то догодило. Десило се то не само са незнабошцима, чији су преци већином били у везама општења са демонима, десило се то и са многим хришћанима који нису упознали тајне Хришћанства и који су због неког разлога ступили у општење са дусима. Догодило се то, најзад, и многим подвижницима и монасима, који су – не стекавши

моћ духовног виђења духова – видели ове чулно.

Само хришћанско подвижништво омогућава правилан и законит улазак у свет духовних бића. Сва остала средства су незаконита и треба их одбацити као непотребна и погубна. Истинског Христовог подвижника у виђења уводи Сам Бог. Када Бог човека руководи, тада се ниште призраци истине у које се заодева лаж и подвижнику дарује, у првом реду, духовно виђење духовних бића, које тачно и подробно разоткрива пред њим њихова својства. Тек после тога, неким подвижницима се дарује да духове виде чулно, чиме се употпуњује њихово знање о овима које им је претходно омогућено виђењем духовним (...).